

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Hvmanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicæ Posthvmæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 6. Vtrum mali administrantes Sacramenta peccent.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

Secundò, Quia Deus alia multa dona confert peccatoribus, præter eorum meritum in aliorum utilitatem: Prophetiam contulit Balaam & Sibyllis: Gratiam miraculorum ijs, quibus in die iudicij dicit, *Non novi vos*; qui tamen in nomine Christi multa signa fecerunt: Iurisdictionem in populum suum Scribis & Phariseis peccatoribus, de quibus ait, *Super Cathedram Moysi sederunt* &c. Denique dona naturalia sunt iustis & impijs cõmunia. Ergo nihil mirum, si potestatem Sacramentorum concessit etiam peccatoribus.

Tertiò, Quia alioqui parum consuluisset suæ Ecclesiæ: cum enim sint multi ministri mali, infiniti homines sine sua culpa in negotio salutis deciperentur; & semper effemus anxij, an fortè minister non fuerit in peccato mortali.

Dices, Etiam incerti sumus de eius intentione, quæ tamen est necessaria. Respondeo, Non sumus; hæc enim satis per actionem externam proditur, ut possit nos moraliter certos reddere, præsertim cum nulla sit ratio cur non intendat facere, quod facit Ecclesia, & quod Christus instituit.

Quartò, Minister in Sacramenti solum est instrumentum applicans illud quod sanctificat: ergo non requiritur, ut in se sanctitatem habeat. Sicut patet in simili de Medico infirmo, qui tamen suis medicamentis optimè curat agrum, cum nec ipse sanus sit, nec vim sanandi in se habeat, sed solum artem conficiendi & applicandi medicamenta, quæ à Deo vim habent.

Sed contrà, Obijcitur Primò, qu. 1. Canone *Non sanat*, dicitur *Baptismus perditorum, non mundat, sed polluit*. Respondeo, Ille Canon sumptus est ex Ambrosio lib. de ijs, qui mysterijs iniciancur, ubi loquitur de Baptismo Arianorum, qui non utebantur forma legitima.

Obijcitur Secundo, Ibidem. Can. *Qui perfectionem; ubi Innocentius primus ait, Qui perfectionem Spiritus sancti, quem perdididerunt, non acceperunt, dare alijs plenitudinem non possunt*. Respondeo, Loquitur de hæreticis, qui cum sint excommunicati & suspensi, non possunt licitè Ordinum potestatem exequi, & ordinati ab eis, sunt irregulares.

Obijcitur Tertiò, *Non potest arbor mala bonos fructus facere*. Matth. 7. v. 18. nec malus Minister bonum fructum Sacramenti. Respondet D. Augustinus, fructum Sacramenti non esse ministri, sed Christi: similiter soluit illud, *Ab immundo quis mundabitur?*

Obijcitur Quartò, Malac. 2. v. 2. ubi de malis Sacerdotibus dicitur, *Maledicam benedictionibus vestris*. Et confirmatur, Quia oratio peccatoris volentis manere in peccato, Deo non placet. Respondeo, Prophetæ loquitur de benedictionibus, quæ vim habent ex affectu & sanctitate benedictentis. Ad confirmationem. Oratio peccatoris non placet Deo, quia oratio vim habet ex affectu orantis; Sacramentum autem non tam est oratio seu actio peccatoris, quam ipsius Christi.

Obijcitur Quintò, Ecclesiastici 34. v. 30. *Qui baptizatur à mortuo, & iterum tangit eum, quid proficit lavatio illius?* Respondeo: Ille locus non facit ad propositum; significatur enim nihil prodesse homini lotionem à peccato, si rursus se inquinet.

Dico Secundò, Ut tamen convenienter & pro dignitate conferantur Sacramenta, necessaria est vitæ sanctitas ministri. Ita Augustin. l. 3. contra Cresconium c. 6. & Dionysius c. 1. Ecclesiasticæ

Hierarchiæ dicens; *Improbis fas non est symbola Sacra contingere*. Ratio est, Primò; Propter ipsum Deum, cuius est minister; decet enim ut minister sit conformis & similis suo domino; juxta illud Ecclesiastici 10. v. 2. *Secundum iudicem populi, sit & minister eius*. Secundò, Propter effectum Sacramenti: decet enim ut qui alios mundat, ipse mundus sit: ut Num. 19. v. 19. dicitur; *Mundus lustrabit immundum*. Et Christus Apostolis dedit sanctum Spiritum, antequam mitteret eos Baptizate gentes. Tertiò, Propter ipsum populum: nam, ut rectè ait Waldensis Tom. 2. de Sacramentis, *Quis minister Sacramenta administrans, non pascat Ecclesiam moribus, sed ritibus; tamen commodius illam pascit Sacramentis, si etiam pascat moribus*.

ARTICVLVS VI.

Vtrum mali administrantes Sacramenta peccent?

Respondetur, Administrare Sacramenta in peccato mortifero, est novum peccatū mortiferum contra virtutem Religionis. Probat hoc D. Thomas duobus testimonijs Dionysij; sed prius testimonium non conuincit: loquitur enim Dionysius de Infidelibus, quibus fas non est Sacramentalia symbola contingere. Secundum testimonium ex Epistola ad Demophilum, ad rem facit. Idem probatur ex D. August. lib. 2. contra epist. Parmeniani cap. 10. *Omnia Sacramenta obsunt indigne tractantibus, profunt tamen per eos digne summentibus*. Vide plura alia testimonia apud Gratianum 1. q. 1. Canone *Omnia Sacramenta*. D. Hieronymus in illud Sophoniæ 3. v. 4. *Sacerdotes eius polluerunt sanctum*, dicit necessaria esse bona merita Sacerdotis; & impium esse aliter sentire. Ratio est; Quia Minister speciali modo est consecratus ad Sacramentorum administrationem, tamquam ad primarias functiones sacerdotij Christi, eximiam sanctitatem Christi in se continens; & ut hoc conuenienter faciat, datur ei gratia sanctificans: ergo ex hac consecratione trahit obligationem administrandi in gratia. Confirmatur: Quia alioqui, quantum in se est, contaminat sanctitatem Sacramentorum, & sanguinis Christi, qui in illis est; quod sæpè Patres inculcant.

Dices: Ergo etiam erit peccatum mortiferum, si Episcopus in statu peccati mortalis consecret Chrisma, calices, altaria; quia fungitur Sacerdotio Christi. Item si Diaconus cantet Euangelium, & Subdiaconus Epistolam solemnem ritu.

Respondeo, Omissis varijs opinionibus, probabilius est nõ peccare mortiferè. Ratio est, Quia hæ functiones non sunt primariæ illius Ordinis, neque continent eximiam illam sanctitatem, quæ est in Sacramentis. Ita sentit Caietanus de Episcopo tom. 2. opusculo 1. & Dominicus Soto scribens in hunc articulum, & colligitur ex D. Thoma hoc loco. Idem, & potiori ratione, dicendum de Diacono & Subdiacono canentibus solemnem ritu Epistolam & Euangelium: tum, quia hæ functiones sunt secundariæ illorum Ordinum; tum, quia nullam in se continent sanctificationem; unde censetur materia leuis. Ita Dominicus Soto, Victoria, & alij multi recentiores, contra Nauarum, Siluestrum, Angelum, qui etiã in Minoribus ministrant.

9
Admini-
strans in
mortali,
peccat
mortaliter.

Episcopus
consecrans
Chrisma,
&c. Et Dia-
conus, can-
tans Euan-
gelium in
mortali,
non peccat
mortiferè.

7
Obiectio-
nes soluun-
tur.

8
Peccat vt
Minister
Sacramenti
sit sanctus.

ministrantem dicunt peccare mortiferè, si sit in statu peccati mortalis.

Nec Con-
cionator.

Simili ratione, non est peccatum mortiferum, si concionator in peccato mortali concionetur, modò absit scandalum; quidquid dicat hic Caietanus, quem sequitur Nauarrus in Enchiridio. Ratio est; Quia concionari non est per se actus Ordinis; nec constat aliqua consecratione: vnde etiam Laicis aliquando concessum. Patet ex Concilio Carthaginensi 4. cap. 98. quare Caietanus in Summa sententiam mutauit verbo *Predicator*.

Quomodo
tamen su-
pradi-
centi
peccat
mortaliter

Aduerte tamen; Si Episcopus, Diaconus, vel Subdiaconus statuat expressè, vel interpretatiuè, frequenter aut longo tempore has functiones in peccato obire, omnino videri peccare mortiferè: quia hoc obiectum ita sumptum, est res grauis; & tale propositum videtur aliquem contemptum ipsius sacri muneris continere. Ita Suarez. Capitulum tamen quod citat, non vrget.

10
Sacerdotes
veteris Te-
stamenti
sacrificando
in mortali,
non pecca-
bant mor-
taliter.

Vtrum autem Sacerdotes Veteris legis peccauerint mortaliter, sacrificando in peccato mortali, non est ita certum. Quòd peccauerint mortaliter, videtur indicare D. Augustinus l. 2. contra Epistolam Parmeniani c. 5. ex testimonio Iſaiæ 66. Alij tamen putant non peccasse, & alium esse sensum illius capitis. Primò, Quia potissimum exigebatur mundities corporalis ab illis; vt patet Leuit. 19. & 21: ergo quando hanc præstabant, videntur satisfecisse. Secundò, Quia sacrificare est opus bonum, sicut alia bona opera externa; vnde nisi aliunde habeat quandam eximiam consecratione, sicut nostra sacrificia, non videtur esse mortalis irreuerentia. Tertiò, Quia orare, psallere Deo in peccato mortali, non est mortiferum: ergo neque sacrificare &c.

D V B I V M I.

Vtrum peccator ministrans Sacramentum in extrema necessitate peccet Mortaliter?

11
Responso
est negans
de baptiza-
te non so-
lerantur.

Respondeo, & Dico Primò, Peccator, ministrans Baptismum in extrema necessitate sine solemnitate, non peccat mortiferè, etiam si sit in statu peccati mortalis. Ita D. Thomas hic ad 3. Caietanus, & Sotus in hunc artic. Nauarrus cap. 25. num. 72. & plerique recentiores testis Durandus dist. 5. cum Paludano & Capreolo contrarium sentiant. Ratio est; Quia non gerit se tanquam ministrum Ecclesie in illo actu; ille enim actus Baptizandi, non est actus Ordinis, aut specialis potestatis; sed est communis omnibus hominibus in proximi necessitate, diuina dispensatione ob necessitatem proximi, concessus. Vnde non est credibile hominem sub tam graui obligatione teneri esse in statu gratiæ, dum id officij proximo præstat, cum nullam consecrationem aut gratiam ad illud accepit. Dices; Censetur poluere ipsum Sacramentum, quod in se eximiam sanctitatem habet. Respondeo; Non censetur: quia ad hoc ministerium non est institutus, nec gratiam ad hoc accepit, nec voluntariè illud capessit, sed solùm quasi compulsus necessitate proximi. Vnde, cum contritio illa subita sit valde difficilis, non censetur grauem irreuerentiam committere, aut sanctitatem Sacramenti contemnere, si eam non concipiat. Et hæc vera sunt, siue Minister ille sit laicus, siue sacerdos; quia sacerdos

sine solemnitate Baptizans, non vitur potestate peculiari sui ministerij, quam accepit in ordinatione: quamuis sacerdos ob decentiam in casu necessitatis sit laico præferendus, sicut & vir mulieri.

Petes; An saltem venialiter peccet talis Minister? Respondet Franciscus Victoria qu. 29. de Baptismo affirmatiuè; quòd est satis probabile, præsertim si ei sit facile contritionem concipere. Alij tamen absolute sentiunt, non peccare; quod etiam est probabile; quia ordinariè contritio est difficilis. Facile tamen committitur veniale ex defectu reuerentiæ: vnde saltem deberet dolere de sua indignitate.

An saltem
peccet ve-
nialiter sic
baptizans.

Ex his etiam patet; Parù esse probabilem sententiam Adriani, dum ait esse peccatum mortiferum, si peccator hostiam consecratam è terra leuet. Non enim ad hoc datur vlla consecratio, nec est Sacramenti administratio, nec confessio. Vnde omnes hoc tenentur facere, quando non est alius, qui dignus id præstet. Imò si cum reuerentia fiat, videtur esse actus Religionis potius quam irreligiositatis: sicuti si peccator cum reuerentia Christum dominum adhuc viventem tetigisset honoris causa, certè laudabiliter fecisset. Nec contra facit exemplum Ozæ; quia ille ob aliam causam percussus est. 2. Regum. 6.

Leuari à
peccatore
hostiam s.
c terra, non
est peccat.

Dico Secundò, In Baptismo solemniter, & in ceteris Sacramentis, si ministrantur in statu peccati mortalis, etià in extrema necessitate, est peccatum mortale. Nisi fortè in quibusdam perturbatione aut inconsideratione sui status excuset. Est communis Doctorum. Ratio est, Quia ad hæc primariò collata est singularis quædam & sacratissima potestas, quæ est participatio sacerdotij Christi, & gratia sanctificans, vt supra dictum: sunt enim primariè functiones sacerdotij Christi: ergo ex dignitate talis muneris tenentur ministri in statu gratiæ ea administrare. Neque articulus necessitatis excusat, modò non impediatur perturbatione aut temporis angustia. Hoc ipso enim quo quis ministerium istud sponte suscipit, suscipit etiam obligationem cum debita sanctitate, quantum in se est, illud obeundi, siue in casu necessitatis proximi Sacramenta ministrat, siue extra.

12
Admini-
strans Sa-
cramenta in
mortali,
peccat mor-
taliter.

Dices, Ad Sacramentum Matrimonij minister non accepit aliquam consecrationem: ergo huius administratio non erit peccatum mortale, si fiat in statu peccati mortalis.

Necessitas
no excusat.

Respondeo, Huius Sacramenti ministri sunt contrahentes, qui etsi non peccent mortiferè vt Ministri; tamen peccant vt sunt suscipientes, si in statu peccati mortalis contrahant: nam saltem ratione susceptionis requiritur in ipsis sanctitas.

13
Susceptio
matrimonij
requirit
sanctitatē.

D V B I V M II.

An liceat interdum à Ministris peccatoribus Sacramentum suscipere, si noueris statum illorum?

Respondeo & Dico Primò, Si alterius ministri non sit copia, in multis casibus licet à peccatore Ministro Sacramenta suscipere; & etiam petere, inducendo non paratum. Primò, In extrema vel graui necessitate Baptismi, Eucharistiæ, Penitentia, extreme Vnctionis, Secundò, Quando vrget

13
Si alterius
ministri no
sit copia.

do vrget præceptum Ecclesiasticum ad audiendū Missam, potes illum inducere ad celebrandum, modò sine scandalo possit celebrare. Tertiò, Si vrget præceptum Ecclesiasticum communionis. Quartò, Si magna aliqua vtilitas confessionis, aut communionis inuiter, quæ alioquin multum esset differenda. Colligitur ex D. Aug. epist. 154. ad Publicolam, vbi ait, Licitum esse exigere iuramentum ab eo, quem scio iuraturum per falsos Deos, ad confirmandos contractus, quando aliter horū fides haberi nequit: Talis enim non se faciat peccato mali illius iuramenti, sed bono pacto seruandi fidem. Ratio est, Quia ego peto id quod valdè bonū est, quodque ipse mihi licitè potest prestare (potest enim contritionem concipere:) ergo non teneor cum tanto meo incòmodo abstinere à fructu spiritali, ne ipse peccet. Confirmatur, Quia si ob commodum temporale possum exigere iuramentum ab infideli per falsos Deos iuraturus; & petere mutuum ab vsurario, quem scio vsuras exacturum; multò magis ob tantum commodū spiritale, possum petere Sacramentū à Ministro peccatore. Dices; Tu istum Ministrum scandalizas; nam das occasionem ruinæ. Respondeo; Est scandalum passiuum, quod nō teneor cum tanto meo incòmodo vitare. Accedit; Quod rarò possit constare, an Sacerdos nunc sit in peccato; & si sit, num ante administrationem sit pœnitentiā animo concepturus. Vnde in praxi non est hic magnus scrupulus faciendus.

Dico Secundò, Si alterius Ministri sit copia, qui sine peccato sit administraturus, nō potes inducere peccatorem non paratum, siue sit tuus Parochus, siue non. Ratio est, Quia est contra charitatē non impedire proximi peccatum, quando commodè potes; & multo magis, contra charitatē est inducere illū ad aliquid, quod sine peccato non faciet, quādo nulla ratio te ad id premit. Et aduerte hoc peccatum inductionis posse esse mortiferū, si ille nullo modo esset paratus, & tu sine incommodo posses vti altero. Nec obstat, Quod ille sit tuus Parochus, & ius habeas ab eo petendi; quia non semper licet vti suo iure, nempe quando inde sequeretur grauis proximi læsio, & tua non magno opere interesset. Sotus tamē non putat esse mortale, si petatur à parcho; quod ordinariè verū est. Quod si non posses sine notabili incommodo vti altero Ministro, non esset mortale: imò posset incommodum esse tantum, vt nullum sit futurum peccatum: vt si alter procul absit; si sit asperior, si ignarus casuum, & difficultatum, quas habes.

DVBIVM III.

An liceat aliquando accipere Sacramēta à Ministro præciso ab Ecclesia per excommunicationem aut suspensionem?

Respondeo & Dico Primò, In casu extreme necessitatis potes ab excommunicato etiam non tolerato per Ecclesiam (id est, qui nominatim est denunciatus, vel manifestus percussor Clerici, ita vt nulla tergiversatione possit negari) petere Sacramentū Baptismi & Pœnitentiæ. De Baptismo docet D. Aug. lib. 2. contra epist. Parmeniani c. 13. & lib. 1. cōtra Donatistas c. 2. de Pœnitentiā. Indicat Concil. Trident. sess. 14. c. 7. quia ait, In articulo mortis omnes Sacerdotes quoslibet pœnitentes posse absoluerè: & tenent plerique Doctores post

Concilium, inter quos Nauarrus in Enchiridio c. 27. n. 271. & ante Concilium Syluester verbo Confessor. primo, q. 20. qui citat Paludanū, Aureolum, & Archidiaconum. Ratio est, Quia periculosissimum est sine his Sacramentis ex hac vita discedere: vnde non debuit vllus Minister aliquo modo idoneus, in hoc articulo excludi. Vnde etiam fit, vt talis Minister neque peccet, (si saltem vt absoluat, contritionem concipiat) neque irregularitatem incurrat.

Dico Secundò, A tali Ministro nō potest peti viaticum communionis, aut extrema Vnctio. Ita cōmuniter DD. Nam, vt ait Nauarrus suprā, ante Conc. Trident. communis sententia erat, solum baptismum in extrema necessitate à talibus peti posse: & post Concil. idem plerique tenent de Confessione; non tamen de alijs Sacramentis. Ratio est; Quia hæc Sacramenta non sunt tantę necessitatis.

Dico Tertiò, Si Minister ille excommunicatus, sit ab Ecclesia toleratus (id est, si nō est denunciatus nominatim, aut manifestus Clerici percussor) & sit tuus Parochus, potes ab eo liberè Sacramēta petere, non solum tempore necessitatis, aut præcepti; sed etiam ob magnam vtilitatem spiritalem; modò alterius Ministri nō sit tibi facilis copia. Ita Dom. Soto, & alij passim. Ratio est, Quia iste Minister, quamdiu ab Ecclesia toleratur, non est tibi magis vitandus, quàm si non esset excommunicatus. Vnde, si sit tuus Parochus, potes ab illo petere Sacramenta, & etiam eum cogere administrare, nam habes ius petendi: ergo ipse potest tibi sine omni peccato administrare, si velit: nemo enim obligatur ad aliquam actionem, quā sine peccato nequit obire. Sufficit autē, vt in eo casu concipiat contritionē, & procuret absolutionem à censura si potest: quod si non potest, permittitur Sacramēta administrare, nec cōtrahet irregularitatem. Secus, Si facile poterat interim absolui. Aduerte tamen talem Parochum nō se posse offerre aut ingerere; tunc enim grauius peccaret, & irregularis fieret. Ratio est, Quia nō potest administrare, nisi subdito petente & vrgente, vt ostendimus in tractatu de Excommunicatione.

Petes, An possim ob huiusmodi causas etiam petere Sacramenta ab eo, qui non est Parochus, tamen excommunicatus est & toleratus? Respondeo, Non posse me petere, nisi ipse interim possit obtinere absolutionē censuræ, vel nisi sit extrema necessitas. Ratio est, Quia non possum petere aliquid ab alio, quod ille sine peccato non potest mihi præstare. At ille Sacerdos nō potest sine peccato Sacramenta administrare, nisi excuset extrema necessitas, vel in potestate eius sit interim obtinere absolutionem.

Quidam tamen existimant, Si iste Sacerdos sit expositus, actu confessiones aliorum audiens, vel Eucharistiā administrans, posse me accedere; quia in hoc casu non censeor petere. Quæ sententia, etsi sit probabilis, videtur tamen falsa, præsertim de Confessione. Qui enim accedit confessurus, manifestè petit & exigit sibi impendi absolutionem: vnde intercedit hic saltem aliquis indutiō & petitio ad hunc actum indiuiduum, qui est necessariò peccatum. Idem videtur de Communionem, etsi minor sit ratio.

Non tamen Viaticum aut extremam Vnctionem.

16 Si sit toleratus & tuus Parochus, pete omnia Sacramenta.

Si non sit Parochus.

Si expositus.